

Årsmelding for Os Sau og Geit 2013

Styret har bestått av:	John Ryen jr	Leder
	Tommy Presthagen	Nestleder
	Bård Langøyen	Kasserer
	Stein Erik Bekken	Sekretær
	Kaia Eggen	Styremedlem

Gjeterhundutvalg:	Ole Martin Nymoen.	Leder
	John Langøygelten	
	Per Simensen	

Det er avholdt tre styremøter og det har vært noe kontakt pr e-post/sms.

Av saker som er behandlet kan nevnes:

- Planlegging av saudag og årsmøte
- Behandling av div høringer

Deltakelse i møter:

- Årsmøte i Hedmark Sau og Geit på Spitsbergseter, Ringebru 15.-17. feb. 2013
Til stede: Magne og John Jr
- Os Kommune – strategisk næringsplan
Trygge lokalsamfunn
Til stede: John jr
Til stede: John jr

Vi har også i år gitt ett lam hver til Dalsbygda og Os skoler. - Til bruk i undervisningen i mat og helse.

Årsmøte 2012.

Årsmøte for 2012 ble holdt onsdag den 30.01.2013 kl.20.00 i Kølbu, Dalsbygda Det møtte 13 stk. Årsmeldinger og regnskap ble lest opp og godkjent. Valg ble gjennomført. Budsjett ble vedtatt. Årsmøtet bestemte at vi fortsetter med tradisjonell saudag. Dato ble lørdag 21/9-13.

Saudagen 2013.

Saudagen ble i år arrangert på plassen foran Joker/gamle meieriet på Os lørdag den 21.09.2013.

Dommere var Pål Kjørstad og Odd S Granheim med Toril Hårdnes som sekretær.

Det var i år 7 som stilte med lam, derav 1 fra Engerdal. Det ble stilt 15 NKS-lam, 53 spællam, 4 farga spællam og 1 texellam. Totalt 73 lam. (5 fra Engerdal, 68 fra Os)

Av disse ble det kåra 14 NKS-lam, 43 spællam, 4 farga spællam og 1 texellam. Totalt 62 lam (5 fra Engerdal, 57 fra Os)

Vandrepokalen for beste NKS-lam gikk i år til Anne Ingeborg og Magne Horten for lam nr 133094/2013130803. Vandrepokalen for beste spællam gikk til Britt og Kjell Horten for lam nr 130010/201313813.

Været var greit og maten var god. Plasseringa foran Joker virket å fungere bra. God innsats fra alle som møtte i de forskjellige komiteene! Takk til de som hjalp til uten å være i komité!!

En ting trekker inntrykket ned. Og det er at vi ikke fikk begynt til rett tid! Dette er unødvendig og veldig irriterende. Det må vi få en forandring på.

Salg og bruk av lam kåra på Os -og innkjøpt eliteværer:

År	Ant Os (solgt i Os og egen bruk)		Ant solgt til andre bygder		Ant ring		Ant slakta/død		Ant totalt		Ant eliteværer	
	Nks/t	Spæl/f	nks	spæl	nks	spæl	Nks	Spæl/F	Nks/T	Spæl/F	Nks	spæl
2013	11/1	6/2	0	1	0	9	3	22/2	14/1	38/4	4	1
2012	5	7	0	3	?	6	1	2	6	18	4	2
2011	6	8	1	4	0	5	0	3	6	26	7	5
2010	2	9	1	11	0	11	3	5	6	36	1	3
2009	6	4	1	6	0	10	3	5	10	25	1	3
2008	9	8	2	9	0	8	1	1	12	26	1	4

Bruksstruktur:

Statistikken under viser utviklinga de siste åra. Dyretallet pr 1/1:

År	Ant. bruk m sau	Rene sau /hest bruk	Vinterfora sauer		Vinterfora totalt	Ant vf pr bruk	Ant melkegeiter	Bruk m geit
			Voksne	Under 1 år				
2014	61							3
2013	61		2984	987	3971	65	348	3
2012	61		2940	1003	3943	65	336	3
2011	64	44	2918	1035	3953	62	340	3
2010	64	39	2851	991	3842	60	316	3
2009	66	41	2933	975	3908	59	300	3
2004	82				4200?	51	283	3
1999	83				3803	46	307	
1994	99				3805	38	276	
1990	107?				3555	33	284	

Antall vinterfora sau og geit er ikke klare fra kommunen enda, men det ser ut til å holde seg rundt 4000. Det har det stort sett vært helt fra midten av 90-tallet. Antall bruk har stått rolig et par år, men går jevnt over noe ned, mens antall vinterfora sau pr. bruk øker. Det er dobbelt så mange vinterfora sau pr. bruk nå i forhold til i 1990.

Medlemstallet.

Medlemstallet er overraskende stabilt. Men det er fortsatt sauebrukere i Os som ikke er medlem, så det er potensiale til å øke medlemsmassen noe.

Medlemstall:

År	Totalt	Hvorav husstansmedl/støttemedl	Antall bruk tot/hovedmedl
2013	66	13	61/53
2012	65	12	61/53
2011	64	11	64/53
2010	62	12	64/50
2009	70	16	66/54
2008	74	15	64/59

2003	94	20	84/74
1998	102	15	87/87
1994	110	14	99/96

Oversikt over antall dyr sluppet og tapt i sankelagene i Os:

År	Nørdalen			Dalsbygda			Hummelfjell			Os			Totalt		
	Sluppet	tap	%	Sluppet	tap	%	Sluppet	tap	%	Sluppet	tap	%	Sluppet	tap	%
2013	1988	143	7,2	4691	266	5,7				1071	38	3,5	7750*	447*	5,8
2012	1917	91	4,8	4608	275	6	1055	133	12,6	1005	35	3,5	8585	534	6,2
2011	1966	97	4,9	4595	332	7,2	1106	106	9,6	955	84	8,8	8622	619	7,2
2010	2005	197	9,8	4362	307	7,0	1367	167	12,2	1017	37	3,6	8751	708	8,1
2009	1957	160	8,2	4231	294	6,9	1502	171	11,4	970	15	1,6	8660	604	7,0
2008															

* tallene fra Hummelfjell mangler.

Oversikt over antall dyr krevd erstatta og antall erstatta fordelt på de aktuelle rovdyra:

Art/År	Krevd erstatta					Erstatta					Erstatta i % av krevd				
	2013	2011	2010	2009	2008	2013	2011	2010	2009	2008	2013	2011	2010	2009	2008
Gaupe	13	10	13	13	33	8	1	9	9	13	61	10	69	69	39
Jerv	286	485	240	136	181	166	389	104	97	110	58	80	43	71	61
Bjørn	100	4	266	295	286	60	1	116	195	224	60	25	47	66	78
Ulv	41	0	0	0	0	28	0	1	9	0	68	∅	∅	∅	∅
Ørn	24	25	92	62	73	12	5	16	26	24	50	20	17	42	33
Fredet	480	25	14	55	1	298	10	175	30	42	62	40	∅	55	∅

∅ = erstatta flere enn omsøkt.

Oversikt over erstatninger for tap av sau på grunn av rovilt:

År	Ant Søkere	Krevd erstattet	Erstattet			% Erstattet	Erstatnings-Beløp i kr
			Sau	lam	totalt		
2013	30	480	61	237	298	62%	704 746,-
2012	29	493	39	265	304	62%	634 918,-
2011	34	548	56	350	406	74%	848 274,-
2010	38	625			421	67%	997 819,-
2009	36	561	103	254	357	64%	830 989,-
2008	43	574	108	305	413	72%	916 050,-
2003	43	461	57	233	290	63%	438 462,-
1998	31		32	149	181		256 515,-

Beiteresultat.

Av oversiktene over ser en at antall sluppet stiger med ml 50 og 100 stk i både Dalsbygda, Os og Nørdalen. Tapstallene er stabile i Dalsbygda og Os, men har gjort et hopp opp i Nørdalen.

Dette skyldes angrep av både bjørn og ulv sist sommer. Jerven er nok tilstede hele tiden og plukker unna jevnt i hele kommunen.

Erstatningsbeløpet gikk noe opp i 2013. Dette er bra!

Oversikt over levert slakt til Nortura og Røros slakteri:

År	Nortura kg	Antall sau/lam	Gj.sn. sl.v sau/lam	Røros kg	Antall sau/lam	Gj.sn. sl.v sau/lam	Sum kg totalt	Sum antall
2013	46138	2301	20,1	47522	2492	19,0	93660	4793
2012	52953	2688	19,7	30220	1547	19,5	83173	4235
2011	51080	2605	19,6	40988	2112?	19,4?	92068	4717?
2010	46608	2327	20,1	45581	2351	19,3	92189	4678
2009	52483	2508	20,9	50113	2404	20,8	102596	4912
2008	54654	2615	20,9	46568	2235	20,8	101222	4850
2003	45000	2207	20,3	49671	2533	19,6	94671	4740
1998	57204	3909	14,6?	11673	639	18,2	68877	4548

Sammendrag av ANIMALIA`s statistikk over lammeslakt levert fra Os:

År	Antall produsenter	Ant klassifisert slakt	Antall slakt pr produsent	Ant kg lam totalt	Middel slakte vekt	Middel Fett-gruppe	Middel klasse	Middel stjerne%
2013	61	4474	73	80980	18,1	6,0	7,7	69
2012	60	4277	73	77414	18,1	6,2	7,8	69
2011	65	4270	66	75579	17,7	5,6	7,2	66
2010	64	4283	67	77522	18,1	5,5	7,3	69
2009	67	4375	65	82688	18,9	5,6	7,4	72
2008	67	4281	64	80911	18,9	6,0	7,2	73
2007	72	4156	58	76055	18,3	5,7	7,1	67
2006	76	4241	56	78459	18,5	5,7	6,5	60

Slakteresultater.

De siste tabellene viser slakteresultatene i kvantitet og kvalitet. Totalt leverte vi til Nortura og Røros i 2013 nesten 10 000 kg mer kjøtt enn i 2012. Og er da på høyde med leveransen i 2010 og 2011.

Nortura mistet en del leveranse, mens Røros slakteri økte mye!

Hovedforklaringa til sistnevnte er nok enkelt og greit at Røros nå klipper på slakteriet.

Animalia har statistikker på alt som er levert fra Os kommune. Der sier tallene at det fra 61 produsenter er levert 4474 lam med en gjennomsnittsvekt på 18,1 kg i 2013. Med andre ord leveres det 4474 -4238(ant lam lev til Røros og Nortura) = 236 lam til andre slakterier.

Sauenæringa er fortsatt nødvendig og viktig for fjellbygda Os. Utstrakt bruk av utmarksressursene og den kulturlandsskapspleie som følger med beitinga er viktig. Dessverre er stort rovdyrtrykk og lav lønnsomhet med på å gjøre ting vanskeligere enn de behøvde. Skal en få de som holder på nå til å fortsette og ungdommen til å ta over, er jeg redd vilkårene må bedres. Dette må vi jobbe for! Det gjelder å være optimist!!

Takk for godt samarbeid til dere alle for sauens og bondens beste i 2013.

Jopålsagården 29.01.2014

John Ryen jr